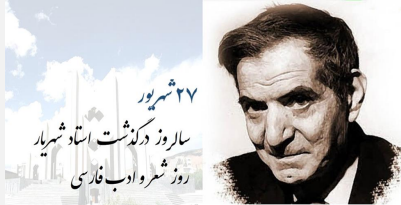

مناسبت سی و یکمین سالروز درگذشت استاد محمد حسین شهریار

«استاد شهریار» شهریار ملک سخن ایران زمین، در سال 1285 ش، با نام «محمد حسین» در محله خشکناپ تبریز، پا به جهان هستی نهاد و در اولین ساعات روز 27 شهریور ماه سال 1367، در بیمارستان مهر تهران با این جهان مادی وداع گفت و جان به جان آفرین تسلیم کرد. بدین سان، غروب ستاره ای بزرگ از آسمان نظم و نثر فارسی معاصر ایران زمین، این بار از خطه آذربایجان رقم خورد.

به گزارش آران نیوز، 31 سال پیش سید محمدحسین بهجت تبریزی متخلص به شهریار در چنین روزی درگذشت. به همین مناسبت ۲۷ شهریور به عنوان روز ملی «شعر و ادب فارسی» و همچنین «روز بزرگداشت استاد شهریار» نام گرفت. مرحوم، شادروان محمد حسین بهجت تبریزی، معروف به «شهریار»، با کلامی دلنشین و اشعاری نغز، روح و روان همه علاقه مندان شعر فارسی را نوازش می دهد. او که پس از یک دوره بیماری طولانی مدت که عمدتاً ناشی از کهولت سن و ضعف جسمانی بود، در اولین ساعات روز 27 شهریور ماه سال 1367، در بیمارستان مهر تهران با این جهان مادی وداع گفت و جان به جان آفرین تسلیم کرد. بدین سان، غروب ستاره ای بزرگ از آسمان نظم و نثر فارسی معاصر ایران زمین، این بار از خطه آذربایجان رقم خورد. ضمن تسلیت سالروز درگذشت این استاد گران مایه، یاد و نام او را گرامی می داریم.

استاد شهریار که به زبان های ترکی آذربایجانی و فارسی شعر سروده است، به معنای واقعی کلمه شاعری توانمندی بود و در معرفی شخصیت او باید به جنبه های گوناگون شعر و شخصیت او توجه داشت.

سه دهه شعر، شهریار

استاد سخن معاصر، شهریار، بیش از 28000 بیت شعر به زبان فارسی، و در حدود 3000 بیت به زبان ترکی آذری سروده است. ادب شناسان، سه دوره شعری متمایز در زندگی ادبی شهریار شناسایی کرده اند: دوره سرگشتگی، دوره جوانی و گرایش های ملی و میهنی، و سرانجام دوره تمسک به خدانشناسی از طریق اسلام ناب. رهبر معظم انقلاب، حضرت آیت الله خامنه ای، در مورد دوره سوم شعر شهریار می فرماید: «این شاعر نامی، یک دوره عرفانی و معنوی بسیار زیبایی را با انس به قرآن و معنویات و خودسازی گذرانده است و سعی کرده باطن و معنویت خود را صفایی بخشد». ایشان در جایی دیگر می فرماید: «وی شاعری متواضع بود که به دنبال نام و نشان نبود و برای خدا و به عنوان ادای وظیفه کار می کرد و امروز خدا پاداش او را می دهد. امروز شهریار در کشور ما یک چهره بسیار نورانی و محبوب است و این به خاطر خدمات و کاری است که او برای خدا انجام داده است».

نقد عاطفی - انسان، شعر شهریار

استاد شهریار در این دنیای آشوب زده و عصر انحطاط معنویت و انسانیت، همانند انسانی به معنای واقعی کلمه، اندیشیده و در اعتراض به کشتار و ستم های بشر به هم نوعان خویش، ندا سر داده است. او در این نوع از اشعار، عاطفه و محبت را به جای خشونت و قساوت، دوستی و مهرورزی را به جای دشمنی و خونریزی توصیه نموده است.

مبنای اندیشه انسانی و عاطفی شهریار در این نوع از اشعارش، بر دو رکن اساسی قرار دارد: یکی عشق حقیقی، و دیگری علم و دانش همراه با تقوا.

در شعر «پیام به انیشتین» آمده است:

انشتن بغض دارم در گلو، دستم به دامانت نبوغ خود به کام التیام زخم انسان کن

حیدر بابا؛ شاهکار، شهریار

منظومه ترکی «حیدر بابایه سلام» اثر بی نظیر استاد شهریار، به عنوان یک شاهکار ادبی مورد توجه ادب دوستان قرار گرفته و تا کنون به بیش از نود زبان زنده دنیا ترجمه شده است. این منظومه در سال 1331، سالی که مصادف با فوت مادر شهریار، «کوکب خانم» بود، به زبان مادری شاعر، «ترکی آذری» سروده شده است، و تجلی شور و خروش جوشیده از عشق شهریار به مردم آذربایجان است. این منظومه، قاموسی از سنت ها و آداب و رسوم، روابط صمیمی مردم، داستان ها و باورها، بازی های کودکان محلی، جوانمردی های بزرگان سرزمین اجدادی، افسانه ها و نمادهای مردانگی، درد غربت و جدایی از ایل و تبار، جلوه های طبیعت به هنگام فصل های مختلف سال و پنجاهای شاعر از زندگی است.

منظومه حیدر بابا، از شمار بهترین آثار ادبی در زبان ترکی آذری است و در بیش تر دانشگاه های جهان، از جمله دانشگاه مطرح کلمبیا در آمریکا، مورد بحث رساله دکترا قرار گرفته است.

شهرت عالم گب

شهرت استاد شهریار، مرزهای داخلی کشورمان، ایران را درنوردیده و اکنون، در بیش تر کشورهای جهان، شخصیتی شناخته شده است. مرحوم استاد مهرداد اوستا، شاعر متعهد و انقلابی زمانمان در این باره می گوید: «بی تردید در میان سخنوران روزگار، کم تر شاعری به روزگار حیات خویش، به نام و آوازه ای هم چون شهریار دست یافته است». شهرت شهریار به حدی است که اکنون در جمهوری های ماورای قفقازی و آسیای میانه، خیابان ها، سالن های نمایش، پارک ها و دیگر اماکن عمومی را به نام شهریار نامگذاری می کنند. نیز بسیاری از آثار فارسی شهریار، به زبان های ترکی، روسی، بلغاری، یوگسلاوی، آلبانی، لتونی، استونی و لیتوانی انتشار یافته است. برای ماندگاری خاطره شهریار ملک ایران زمین، در اقدامی شایسته از سوی شهرداری تبریز، خانه استاد سید محمد حسین شهریار خریداری، و به موزه ادبی شهریار تبدیل شده است.

شعبان، ه اها، بت عليه السلام

استاد سيد محمد حسين شهريار، عاشق و دلداره پيامبر گرامی اسلام صلی الله عليه و آله و اهل بيت عصمت و طهارت بود و می سرود:

قوام عرش خدا قائم از قیام محمد صلی الله عليه و آله ببین که سر به کجا می کشد مقام محمد صلی الله عليه و آله عشق و علاقه خاص استاد به ائمه اطهار عليهم السلام، به ویژه علی عليه السلام در شعرهای همای رحمت، یا علی، شب و علی، و علی و دنیا نمایان است:

علی آن شیر خدا، شاه عرب الفتی داشته با این دل شب

شب ز اسرار علی آگاه است دل شب مظهر سیر الله است

نیز در مرثیه «حماسه حسینی» و قصیده «کاروان کربلا»، علاقه وافر شهريار به سرور شهیدان، امام حسین عليه السلام آشکار شده است:

شیعیان! دیگر هوای نینوا دارد حسین روح دل با کاروان کربلا دارد حسین

هم چنین در مورد محترم می سرايد:

محترم آمد و آفاق مات و محزون شد غبار محنت این خاکدان به گردون شد

شعبان، ه انقلاب اسلام

استاد شهريار همگام با مردم انقلابی ایران، با سلاح شعر و قلم، شروع به مبارزه و ثبت وقایع انقلاب اسلامی کرد. مقام معظم رهبری، در مورد این روحیه از زندگی شهريار می فرماید: «وقتی که انقلاب پیروز شد، شهريار با همان روحیه دینی و ذهنیت صاف و روشن خودش، از انقلاب استقبال بسیار خوبی کرد». ایشان در پیام در گذشت استاد شهريار هم فرمودند: «در ده سال آخر عمر، این مرد بزرگ و این شاعر کهن، با دلی جوان و لبالب از شوق و احساس و با درک وظیفه بزرگ شاعر دوران انقلاب، همه سرمایه عظیم ذوق و هنر خود را در خدمت هدف و راهی گذاشت که کشور او و مردم او برگزیده و برای آن تن به فداکاری داده بودند... او عاشق قرآن بود و قرآن مجسم و زنده را در انقلاب اسلامی مشاهده می کرد؛ از این رو، خود را در خدمت انقلاب خواست و گذاشت و به مردمی که جان در گرو آن نهاده بودند، پاسخ مثبت داد».

شعبان، ه جنگ تحمیلی

استاد شهريار در هنگام جنگ تحمیلی با شعرهایی که می سرود، شور و شغفی در میان ملت و ادب فارسی ایجاد می کرد.

سلام ای جنگجویان دلاور نهنگانی به خاک و خون شناور

سلام ای صخره های صف کشیده به پیش تانک های کوه پیکر...

سلام ای خاندان های شهیدان پدر، مادر، برادر، یا که خواهر

به صد داغ ستم ننشسته از پای که بنشانی به جای خود ستمگر...

تو هم با خون پاکان شهريارا! بشوی اوراق از این دیوان و دفتر

استاد شهريار در سال 1367، در مراسم مجتمع هنر و ادبیات دفاع مقدس، به دریافت لوح دست زرین حضرت امام رحمه الله، دبیرم افتخار و سکه یادبود مجتمع به عنوان برگزیده شعر دفاع مقدس و جنگ تحمیلی نائل آمد.

مقام معظم رهبری، ه شعبان

بزرگداشت شهريار

مقام معظم رهبری، در مورد شعر فارسی شهريار می فرماید: «عمده آن خصوصیتی که در شعر فارسی شهريار است، این است که شعر به معنای حقیقی کلمه است؛ یعنی فقط نظم کلمات نیست. لب احساس و خیال [است] و گاهی این زبان اوج می گیرد. یعنی ما غزل هایی در شعر فارسی شهريار داریم که در ردیف غزل های درجه یک فارسی است [که]... او را در ردیف یکی از بزرگ ترین شعرای زمان ما قرار می دهد».

درباره «حیدر بابایه سلام»

رهبر معظم انقلاب، در مورد شعر «حیدر بابایه سلام» شهريار - که از معروف ترین شعرهای اوست - می فرماید: «شهريار یکی از بزرگ ترین شعرای همه دوران های تاریخ ایران است و آن به لحاظ «حیدر بابایه سلام» اوست. حیدر بابایه سلام یک شعر استثنایی است. همه خصوصیات شعری مثبت شهريار در آن هست؛ یعنی آن روانی، صفا، سخن شیرین و چیزهای دیگری که مربوط به شعر است، همه در حیدر بابایه سلام هست و آن این است که در یک شعر معمولی که تصویری است از سابقه ذهنی خود شاعر، مطالب بسیار حکمت آمیزی هست؛ یعنی با این حساب، می توان شهريار را یک شاعر حکیم به حساب آورد».

بنام درگذشت شعبان

مقام معظم رهبری، در پیامی به مناسبت درگذشت استاد شهريار فرمودند: «شهريار شعر و ادب ایران درگذشت و بلبل داستان سرای غزل فارسی خاموشی گزید. بیش از نیم قرن، شهريار، ذهن و دل دوست داران ادبیات و هنر را با شعر خود و با صفا و خلوصی که از آن چلچراغ رنگارنگ می تراوید، نور باران می کرد و با زبانی که اگر نه زبان مادری او، اما زبان دل و روح و احساس او بود، به دل های شیدا، شور و حال می بخشید... درخشان ترین هنر شهريار آن است که وظیفه تاریخی خود را شناخت و با همه وجود و به کمال خلوص به آن عمل کرد».

دها؛ مغ بهشت

گردش ایام به روز 27 شهریور سال 1367 رسید. در این روز اندوهناک، ایران زمین، بزرگی از بزرگان جامعه شعر و شاعری خود را به سرمنزل مقصود بدرقه کرد و به ابدیت سپرد؛ آری، شهريار ملک سخن ایران، رخ در نقاب خاک کشید و بار سنگین 82 بهار عمر را بر زمین نهاد و مرغ بهشتی به پروازی در اوج درآمد.

در چنین روزی، مردم فرهنگ دوست و قدرشناس تبریز، به نیابت از مردم فرهیخته ایران اسلامی، سید محمد حسین بهجت تبریزی، متخلص به شهریار را بر دوش خود، به مدفن وی در «مقبرة الشعرا» در جوار دیگر عارفان، ادیبان و شاعران نامی ایران زمین حمل کردند و به خاکش سپردند. در این آرامگاه، افزون بر شهریار، چهار شاعر بزرگ تاریخ ادب چون خاقانی شروانی، همام تبریزی، قطران و... نیز آرمیده اند.
یادشان گرامی باد.

انتهای پیام/...ا